

UDĚLEJME DALŠÍ KROK

Milé sestry, vážení bratři!

Máme dva roky od sjezdu v Olomouci a čtyři a půl od Žďáru nad Sázavou. Co se za ta dvě léta událo? Stručně řečeno, dokončili jsme třetí důležitý krok. Již jsme splnili tři cíle, které před námi stály ve Žďáru - to znamená, že jsme:

1. finančně a personálně stabilizovali stranu; jsme stranou bez dluhů, naopak peníze investujeme a šetříme, dokázali jsme personálně omladit a rozšířit náš záběr,
2. zabránili jsme propadu KDU-ČSL do politické nicoty; naše značka nezmizela, byli jsme aktivní i mimo Sněmovnu, pořádali jsem ideové a programové konference, profilovali jsme se, dokázali jsme dotáhnout zavedení nového loga,
3. můžeme říci, že jsme splnili i ten třetí, hlavní cíl - vrátili jsme se do Sněmovny! Jako historicky první strana. Svědčí to především o našem pevném zakořenění, stabilitě a hodnotách. Navíc jsme jako bonus, a přiznejme si, že ne zrovna s velkým nadšením, dospěli i k vládní odpovědnosti. Dnes vidíme, že to bylo správné rozhodnutí.

Tři důležité, dá se říci, že zásadní kroky, máme tedy za sebou. To neznamená, že máme hotovo. Naopak. Je čas udělat další kroky. Či spíše skoky. Musíme dále pokročit v modernizaci KDU-ČSL. Nikoli v opouštění našich hodnot, ale jejich srozumitelné a aktuální interpretaci. A musíme se zasadit i o modernizaci České republiky, naplnit náš díl vládní odpovědnosti a pomoci naši zemi nasměrovat k lepší budoucnosti.

Nechci zůstat pouze u hodnocení toho, jak si vedla KDU-ČSL. Chci naši činnost zasadit do širších souvislostí domácí a zahraniční politiky. A především chci před nás postavit nové výzvy, nové priority, nové mety. Neboť malý je pouze ten, kdo si klade malé cíle.

Volby a potenciál KDU-ČSL

Od sjezdu v Olomouci jsme prošli řadou volebních zkoušek. Zásadní samozřejmě bylo, že jsme se vrátili do Sněmovny. Dokázali jsme k

volebním urnám přivést o 107 tisíc více voličů než v roce 2010, a navýšili jsme tak náš výsledek takřka o polovinu. Ale výsledky je potřeba vztáhnout k roku 2006. A v tomto pohledu nám stále asi 50 tisíc voličů chybí. Pravda, při nižší volební účasti, což je třeba říci na naši obhajobu. Každopádně fotbal se hraje na góly, volby na mandáty a zde jsme i díky přepočtům o jeden mandát vůči roku 2006 posílili.

Vzhledem k rapidně klesajícím ziskům tradičních stran, historicky nejnižší volební účasti a fragmentarizaci politické scény, která poprvé přivedla do dolní komory sedm stran, jde o nesporný úspěch. Nicméně jde stále o úspěch relativní. Naším budoucím cílem musí být dále zvyšovat absolutní počet získaných hlasů, zejména získávat nové skupiny voličů a prvovoliče. Evidentně se to podařilo v Praze, což byl jediný region v ČR, který v roce 2013 oproti roku 2006 posílil nejen relativně, ale i v absolutním počtu získaných hlasů. Úspěšně vzdorujeme klišé, že "tradiční strany přicházejí o voliče" - což se nám zatím daří.

Posílit se nám povedlo i v prvních volbách loňského roku, kdy lidé vybírali české zástupce do Evropského parlamentu. Souboj byl o to složitější, že ČR měla o jeden mandát méně než v minulosti. A my jsme nejen obhájili dobrou pozici z roku 2009, ale dokonce jsme získali o jeden mandát více a se třemi křesly jsme se umístili hned v závěsu za vítěznou trojicí. Mrzet nás může pouze to, že celkově přišlo volit téměř o milion lidí méně než v roce 2009, a i my jsme tedy v absolutních číslech nakonec dostali o třicet tisíc hlasů méně, byť relativně jsme si polepšili. Nicméně šlo o doklad, že naši voliči ocenili postup KDU-ČSL při sestavování vlády počátkem roku 2014 a při projednávání programu a zůstali nám věrni více, než tomu bylo u jiných stran.

Senátní volby nám přinesly šest nových senátorů v našem klubu a stali jsme se tak druhou nejúspěšnější stranou. Chci přitom zdůraznit, že jsme v těchto volbách zlomili předsudek, podle kterého je KDU-ČSL stranou "druhé volby". Ve čtyřech případech postoupili naši senátoři do druhého kola z prvního místa. To je vzkaz těm, kteří si úvahy o zavedení jednokolového většinového systému (kdy vyhrává "první na pásce") spojovali s vymazáním lidovců z politické mapy.

Komunální volby lze vždy interpretovat řadou způsobů. Nicméně kromě toho, že jsme se s takřka 4000 komunálních zastupitelů opět umístili na první příčce co do absolutního počtu mandátů a posílili oproti roku 2010, dosáhli jsme dvou pozoruhodných výsledků. Za prvé jsme na radnice přivedli zdaleka nejvíce bezpartijních zastupitelů na stranických

kandidátkách. Za druhé jsme s přehledem dosáhli nejvyšší úspěšnosti kandidátů. Mandát získal prakticky každý čtvrtý, kdo se nechal zapsat na naši kandidátku. Bohužel se nepovedlo postavit stejný nebo vyšší počet kandidátních listin vzhledem k roku 2010, i když to bylo jen o několik kandidátek.

Shrnuto a podtrženo, v nejdůležitějších volbách za uplynulé dva roky jsme dokázali znovu konsolidovat náš elektorát, přidat k němu některé nové voliče a vrátit se do Sněmovny. Jako správným se ukázalo rozhodnutí nepodlehnout vábení populismu, nechytat se každého módního tématu, bez ohledu na to, jak rezonuje s našimi hodnotami - v naději, že tak rozšíříme řady našich voličů. Takto vedený marketingový souboj není náš styl, prohráli bychom v něm s těmi, kteří nic jiného než marketing nemají a jsou ochotni na svou propagaci věnovat řádově větší sumy než my. Nové voliče bychom nezískali a o ty staré bychom přišli. My naopak musíme postupně, krok za krokem, přesvědčovat ty, kteří nás zatím nevolí, že náš program je dobrý i pro ně.

Podstatné je, že jsme oproti roku 2010 posílili nejen relativně, ale i absolutně. Další volby pak potvrdily náš potenciál a jeho stálost. Je potřeba tyto naše voliče neztratit, ale udržet si je a postupně k nim přidávat další - a to nikoli lacinými sliby, ale důsledným prosazováním a plněním programu. Ten musíme umět prezentovat nejen v tradičních oblastech, jakými jsou třeba rodinná politika či zemědělství, ale musíme potvrdit naši kompetenci i v ekonomice, sociální problematice a zahraniční politice. Důraz je na slově prezentovat. Náš program, založený na principech křesťanské demokracie, vůdčí evropské síle, je totiž celospolečenským programem pro všechny vrstvy obyvatel. Věřící i nevěřící, hlavně myslící. Jen je třeba to lidem srozumitelně a trpělivě opakovat, a to i prostřednictvím lepší komunikace našich témat v médiích. Vysvětlovat, že se nás nemusejí bát volit, že není nic nepatřičného nám dát hlas, i když do kostela nechodí. Že náš program je pro všechny lidi dobré vůle.

Vláda a plnění našeho programu

Jsme stranou s dlouhou tradicí, jasnými hodnotami a pevně ukotveným dlouhodobým programem. V naší politice se neřídíme ani průzkumy veřejného mínění či obliby, ani byznysovými či marketingovými plány. Nejsme produkt, nejsme nástroj k uskutečňování momentálních ambicí, nejsme skupinou různě posbíraných lidí, týmem na jedno použití. Jsme křesťanští demokraté. Víme, kým jsme, jaké hodnoty zastáváme a proč.

Víme, co si myslíme, co si myslíme, to říkáme a co říkáme, to děláme. Náš systém je: hodnota a principy, z nich vychází politický program a z něj konkrétní politická řešení. Nikoli průzkum trhu, co lidé chtějí slyšet, na co jsou naštvaní, to jim slíbíme a dáme.

Tento náš přístup k politice, založený daleko spíše na principu "zevnitř ven" než "zvenčí dovnitř", jsme promítli i do našeho vyjednávání o koalici i o jejím programu a do našeho působení ve vládě. A to nám umožnilo prosadit se daleko více, než by odpovídalo naší nynější politické síle.

Možná nás to samotné překvapí, ale programové prohlášení kabinetu je z velké míry "made in KDU-ČSL". Již nyní, kdy jsme ve vládě o něco déle než rok, je ze 114 našich volebních priorit splněno 53, to znamená 46 %. Když se podíváme na vše, co se nám podařilo prosadit do programového prohlášení a co je buď již hotovo nebo průběžně plněno, či alespoň částečně plněno, pak těchto lidoveckých priorit, k nimž se vláda zavázala, je celkem 91, tedy plných 80 %.

Dalo se zřejmě očekávat, že stoprocentní úspěšnost budeme mít při prosazování našich priorit v oblasti kultury, zemědělství a podpory venkova. Ale ono to platí i pro podporu vzdělání a vědy, což je jistě úspěch, doklad našich celospolečenských ambicí a důrazu na budoucnost. A dokonce i z kapitoly Hospodářská politika se nám podařilo dostat do programového prohlášení kabinetu 90 %. Ano, lidovci jsou kompetentní také v ekonomice, což by nám zřejmě dosud připisoval jen málokdo.

Naše vládní angažmá možná není až tak efektní, ale je rozhodně efektivní. Nevyčerpáváme se šarvátkami na scéně, ale o to trpělivěji pracujeme za ní. A dokážeme svým promyšleným programem inspirovat k následování i vládní partnery. Vzpomeňme na podporu pracujících rodičů slevami. Ty nezapomněly zmínit jako svůj úspěch obě koaliční strany.

Zároveň musím zdůraznit, že se v koalici důsledně držíme toho, co bylo dohodnuto, ať se nám dohoda líbí, či ne. Co slíbíme, to platí, nevydíráme, jsme korektní. Zastáváme princip, že dohodu lze měnit, jen pokud s tím dobrovolně souhlasí všichni účastníci, a nikoli násilím. Oceňujeme koaliční zakotvení práva veta pro všechny partnery, pokud mají zásadní problém s jakýmkoli vládním návrhem. Držíme se standardních postupů, trváme na řádném koaličním projednání všech návrhů, které jsou součástí programu kabinetu. Totéž platí i o formálních demokratických procedurách. U důležitých zákonů vždy vyžadujeme provedení studie dopadů regulace (RIA) a jasně preferujeme vládní návrhy před poslaneckými. Nejen z

důvodu odbornosti, ale i kvůli transparentnosti a omezení lobbistických tlaků. Proto jsme i proti tzv. přílepkům, jimiž se mění zákony mimo původně deklarovaný a projednávaný záměr.

Celkově je třeba říci, že se nám nad očekávání daří plnit v kabinetu naše priority. To je ostatně důvod, proč jsme do něj vstoupili. Když jsem před dvěma lety říkal, že už nebudeme v žádné vládě proto, abychom v ní pomáhali prosazovat program jiných, ale proto, abychom splnili ten náš, myslel jsem to vážně a nyní to potvrzujeme.

Zahraniční politika a lidská práva

V našem působení ve vládě má zvláštní důležitost důraz na západní ukotvení České republiky, na posilování euroatlantické vazby, na světovou bezpečnost a obranu lidských práv. Veřejnost a média oceňují, že KDU-ČSL je v kabinetu arbitrem těchto hodnot.

Vždy jsme se ozvali, když bylo třeba hájit principy české zahraniční politiky postavené na důsledné obhajobě svobody a lidských práv. Byli jsme od počátku proti rozmělnění a relativizaci lidskoprávního rozměru české zahraniční politiky. Ekonomické zájmy nejsou a nemohou být nadřazeny hodnotovým principům. Jsme přesvědčeni, že kdo se vzdá morálních zásad kvůli hospodářskému zisku, ztratí tvář a nové obchody nezíská. Síla našeho hlasu v zahraniční politice nikdy nebude dána velikostí české ekonomiky ani armády, ale silou myšlenek, které vnášíme do globálního veřejného prostoru. Lidská práva jsou českou zahraničně politickou značkou, díky níž světový význam České republiky přesahuje velikost země a vzdát se jí by bylo nejen nemravné, ale v důsledku i hloupé.

Jako jediní jsme jasně formulovali náš postoj k dění na Ukrajině. Nebáli jsme se nazvat agresí agresí a podpořit nepopulární, leč účinné ekonomické sankce vůči Rusku. Nedvojznačně jsme odsoudili anexi Krymu. Zároveň jsme se vymezili i proti radikálním postojům. Upřednostňujeme pokračování jednání o míru před dodávkami zbraní a přímou vojenskou angažovaností. To neznamena, že se zcela vzdáváme této možnosti, pokud by Rusko porušilo minské dohody. Ale v souladu s našimi partnery v Evropské lidové straně podporujeme úsilí německé kancléřky o deeskalaci konfliktu a chceme využít všechny možnosti diplomatického řešení. Je evidentní, že minské dohody jsou poslední šancí, jak k němu dospět, dokud však tato šance trvá, je třeba ji beze zbytku využít.

V zahraniční politice se držíme prosazování vitálních národních zájmů. Tím prvním a nejvyšším z nich je podpora světové stability, bezpečí a obrany lidských práv - dobře si pamatujeme, že v minulosti všechny hrozby pro českou svobodu a národní existenci přišly vždy ze zahraničí. Euroatlantické instituce - NATO a EU - vytvářejí společný prostor svobody, bezpečí a prosperity, který nám umožňuje bránit naše národní zájmy způsobem, který nebyl nikdy v historii možný. Sjedená Evropa nám navíc umožňuje prosadit i naše ekonomické zájmy, pokud budeme mít dost schopností, sebevědomí a vyjednávacího potenciálu. Evropská unie je rovněž zárukou udržení civilizačních hodnot, právního řádu a demokratického pořádku. Máme dnes sklon považovat tyto principy za samozřejmé. Ve skutečnosti zdaleka samozřejmé nejsou, je třeba za ně neustále bojovat a obhajovat je. Jakou si EU uděláme, takovou ji budeme mít.

Demokracie a občanská společnost

Svobodná demokratická diskuse je pro KDU-ČSL jediným přijatelným prostředkem k řešení společenských problémů a konfliktů. Zásadně odmítáme tezi, že v "zájmu pokroku" je nutné omezit svobodnou debatu, protože "zdržuje". Jak v rámci koalice, tak při jednání s opozicí upřednostňujeme dialog a volnou výměnu názorů. Ne na všem se musíme shodnout, ale o všem musíme otevřeně mluvit. Ne každý se může v demokratické soutěži prosadit, ale každý musí být slyšen. Diskuse zdržuje, samozřejmě. Ale demokracie je diskuse. Bez diskuse není demokracie.

Přirozeným nástrojem k demokratickému prosazování hodnot a zájmů je pro nás standardní demokratická strana. Strana s tradicí, pevnými hodnotami, dlouhodobým programem a širokou členskou základnou může být pro občany zárukou transparentnosti politiky a plnění slibů. Pokud tomu tak v minulosti vždy nebylo, je třeba tyto nedostatky odstraňovat a nahradit politiky, kteří zklamali. Nikoli odstranit či oslabit demokratické instituce a nahradit tradiční demokratické strany neprůhlednými a nesourodnými strukturami bez programu a hodnot. Ty drží při sobě pouze momentálními byznysovými a mocenskými zájmy. Což jsou v případě standardních stran vážné vady, jež přivodily jejich dysfunkci a ztrátu důvěry voličů, ale v případě nových populistických a mesianistických hnutí jde o základní principy jejich fungování. Ukazuje se, že volání po změně často přináší deziluzi. Změna nemusí být vždy k lepšímu.

KDU-ČSL místo odstranění demokratických institucí prosazuje jejich obrodu a návrat k původnímu poslání - tedy k obhajobě hodnot a ideálů, kvůli nimž byly ustaveny. Začali jsme u sebe. Poučili jsme se z volební lekce v roce 2010. Nabídli jsme občanům politiky s čistou minulostí. Naučili jsme se šetrně hospodařit (dokonce se ziskem), zbavili jsme se dluhů a zcela zprůhlednili naše financování. Skoncovali jsme s rolí "jazýčku na vahách", přestali jsme ve vládě pasivně přikyvovat, ale aktivně prosazujeme program, kvůli kterému nás lidé volili.

Tradiční strany nelze jen tak nahradit. Je třeba zlepšit jejich fungování. Jeho důležitou součástí je tvorba programových priorit. Strany nejsou pouhými převodovými pákami moci, ale továrnami na myšlenky. Nemají lidi pouze ovládat. Ale ani nemají pouze naslouchat hlasům a šepotům veřejného mínění a tomu populisticky přizpůsobovat své sliby - bez ohledu na to, zda jsou v souladu s jejich hodnotami (či zda nějaké hodnoty vůbec zastávají) či zda jsou reálně splnitelné. Politické strany mají vytvářet nabídku, následně pro ni získat podporu voličů a nakonec se snažit tuto programovou nabídku realizovat v praxi.

Jednou z mých priorit už od prvního zvolení předsedou bylo budování této lidovecké "továrny na myšlenky", důraz na aktivnější práci odborných komisí a důsledné promítání výsledků jejich práce do politického programu. KDU-ČSL se za léta strávená v opozici dobře připravila. Nenabízíme ani politiky bez odbornosti, ani odborníky bez politické kompetence. Máme skutečně demokratické a profesionálně připravené politiky.

Samozřejmě že ani poměrně početná strana, jakou je KDU-ČSL, která má velké množství aktivních a pracovitých členů, nedokáže vše vlastními silami. V dnešní době, která vyžaduje komplexní přístup k řešení stále složitějších otázek vládnutí, je nutné mít i řadu nestraničských odborníků a poradců. Rovněž už u nás neplatí, že strany jsou natolik masové, že de facto naplňují přání vlastních členů a jejich rodinných příslušníků - dnes musí umět oslovit i širší vrstvy obyvatel. Což znamená umět komunikovat s občanskou společností a jejími institucemi, se spolky a sdruženími i s významnými a respektovanými osobnostmi, s lidmi, kteří se z různých důvodů nechtějí stát straníky, ale mohou se výrazně identifikovat s našimi hodnotami a pomoci nám je prosazovat.

Nebylo náhodou, ale naším cíleným záměrem, že jsme v uplynulém období oslovili široké spektrum odborníků a občanských aktivistů a dali jim prostor a možnost uplatnit se na našich kandidátkách, případně obohatit naši

politickou nabídku. Dnes můžeme říci, že jsme uspěli. Jsme to my, nikoli žádné z nových hnutí, kdo ve skutečnosti dává zdaleka největší šanci zástupcům široké občanské společnosti a přivádí do politiky nejvíce nezávislých osobností.

Stalo se módou mluvit o úpadku standardních stran. Pravdou je, že tyto se v minulých letech poměrně významně kompromitovaly a právem ztratily důvěru. To platilo i pro KDU-ČSL. Ale už to neplatí. Dnes naopak představujeme jasnou alternativu. Alternativu pro všechny, kteří věří, že svobodná demokratická diskuse není přežitek, ale základní princip fungování státu, bez nějž hrozí vyprázdňení demokratických institucí a nástup autoritativních režimů. Jsme alternativou pro všechny, kteří chtějí vědět, koho a proč volí, a nespolehnou se na to, že jimi volení vůdci prostě vše nějak zařídí. Jsme tu pro všechny ty, kteří vidí ve standardních stranách důležitou součást občanské společnosti a nástroj k prosazování skutečných zájmů občanů, nikoli jen úzkých skupin majitelů politické a ekonomické moci.

Nové výzvy a budoucnost

Všechno, co jsme dokázali v uplynulém období, lze shrnout do pojmu postupná a střízlivá modernizace. Být konzervativní neznamená nebýt moderní. Záležejí nejen na obsahu, ale i na formě. Už nejsme vnímáni jako úzce konfesní strana, kterou již dávno nejsme, jakkoli i zde ještě máme úkol odstraňovat mnohá klišé. Máme široké odborné zázemí. Naučili jsme se spolupracovat s širokým spektrem osobností a stát se krystalizačním jádrem mnoha koalic, díky nimž jsme často uspěli i tam, kde jsme tradičně nebývali silní. Změnili jsme nejen vedení, ale máme také nový poslanecký klub a šanci dostává i mnoho opravdu mladých lidí, kteří zatím hlavně sbírají zkušenosti, ale někteří už pronikli i do vysoké politiky a dalším se to jistě brzy podaří. Bez velkého humbuku a bez kvót máme v nejvyšším vedení ženy, které se přirozeně prosadily vlastní pílí a schopnostmi. Otevřeli jsme se občanské společnosti nebývalým způsobem - daleko více než ti, kteří sami sebe označují za hnutí občanů.

Nyní je na čase v této modernizaci pokročit. Máme zázemí a formální mechanismy jak k tvorbě odborných stanovisek, tak ke spolupráci s lidmi zvenčí. Naši politici mají přirozenou schopnost komunikovat s občany prostřednictvím sociálních sítí bez drahých PR týmů.

Co nám dosud chybí, je ono uznání naší kompetence a schopnosti modernizovat nejen sami sebe, ale významným způsobem se podílet na modernizaci České republiky a pomoci ji nasměrovat k úspěšné budoucnosti. To je ten další krok, který potřebujeme udělat. Nové výzvy a příležitosti pro KDU-ČSL vidím ve třech hlavních oblastech – v zahraniční politice a bezpečnosti, v podpoře podnikání a inovací a v rodinné a sociální politice.

V první z těchto tří oblastí jsme se již dokázali zviditelnit. Zatím především důrazem na lidská práva a obranu mezinárodního práva. Tuto politiku je třeba držet. Dalším rozměrem by mělo být posilování naší obranyschopnosti, účinnějšího zapojení do boje proti terorismu a řešení otázky uprchlictví a migrace. Současný svět není vůbec bezpečný, byť se nám to v závětrí střední Evropy a pod ochranným deštníkem NATO a EU může tak jevit. Je v našem zájmu, bytostném zájmu, udržet Alianci coby nejsilnější obrannou alianci světa. Je v našem zájmu pomáhat k udržení bezpečí a stability ve světě. Je v našem zájmu řešit problémy uprchlíků v místech, kde vznikají.

Velký potenciál pro KDU-ČSL vidím v podpoře zejména drobných a středních podnikatelů a živnostníků, zklamaných těmi, jimž věřili dříve, a ohrožovaných těmi, jimž uvěřili nově. Rovněž musíme vytvářet podmínky pro fungování českého průmyslu, který je tradiční páteří naší ekonomiky a dodává jí její robustnost.

Společným jmenovatelem pro podporu malého a velkého podnikání je důraz na vzdělání, vědu, výzkum a inovace. Dnes do značné míry stále ještě těžíme z vynálezů a technologií, které do praxe prosadili naši předkové v 19. a na počátku 20. století. Ve stejné době mají kořeny základy české vzdělanosti. Je to dobrý a silný fundament a i díky němu jsme se dokázali vyrovnat jak s transformačními šoky z počátku 90. let, tak s globální ekonomickou krizí lépe než mnozí jiní. Přeci jen však jde o fundament poněkud staršího data. Modernizace je nutná. Jestliže dnešek stojí na prozíravosti a myšlenkách předků, pak si musíme položit otázku: na čem bude stát prosperita budoucí generace?

Konečně šanci pro modernizaci vidím i v podpoře výchovy nové generace, v reformě penzijního systému, aby byl udržitelný a ocenil řádnou východu dětí, a ve změnách v sociálním systému, které posílí solidaritu ve smyslu pomoci skutečně potřebným a větší motivace k práci. Zde hrají zásadní roli subsidiarita a pomoc ke svépomoci.

Podporu rodiny a reformy penzijního a sociálního systému mají mezi svými prioritami všechny politické strany. Jenomže když dva dělají totéž, není to totéž. Náš přístup k této problematice vychází z křesťanskodemokratických hodnot. Lišíme se jak od liberálů s jejich individualismem, tak od socialistů s jejich kolektivismem. A samozřejmě se lišíme od populistů, kteří neprosazují ani jednu z těchto hodnot, ale lavírují podle toho, co se jim právě hodí do krámu. Naším jedinečným přístupem jsou solidarita a odpovědnost v konzervativním (tedy původním) významu těchto slov. Na rozdíl od socialisticky chápané solidarity nehodláme pomáhat všem, ale pouze těm, kteří si nemohou pomoci sami (zejména rodinám s malými dětmi, nemocným a seniorům). Na rozdíl od liberálně chápané odpovědnosti si nemyslíme, že společnost neexistuje, ani že ji lze redukovat na ekonomické parametry, že se má každý postarat jen sám o sebe, ale věříme ve společné morální a kulturní hodnoty.

Mám za to, že krize posledních let ukázaly neudržitelnost jak rozmařilého státu blahobytu, tak sobecké společnosti, která uznává pouze individuální úspěch. Konzervativní přístup založený na takových hodnotách, jako jsou vědomí komunity a pospolitosti, pocitu užitečnosti pro ostatní a důvěry, že ostatní mě nenechají padnout, na tvrdé práci a oběti pro rodinu, ale i pro národ a vlast, tento zdánlivě archaický přístup je ve skutečnosti aktuální a moderní. Protože nabízí to, čeho se dnes lidem v nejistém světě nedostává: trvalé hodnoty, které nezávisí na momentální ekonomické konjunktuře.

Budoucnost začíná dnes

Myslím, že lze právem říci, že KDU-ČSL je stranou, která se dokázala vyrovnat s vlastní minulostí. Pamatujeme si vše dobré i vše zlé, umíme se z obojího poučit. Držíme se našich hodnot a umíme je znovu nově interpretovat. Nyní už se nemusíme tolik zabývat sami sebou, což bylo v minulém období nutné, a můžeme se daleko více věnovat práci pro Českou republiku. Jsme připraveni pro budoucnost. Stojíme na startovní čáře. Není to jen na nás, ale my sami musíme dělat maximum toho, co v našich silách je. To je náš úkol, naše poslání a někdy i trápení. Určitě to ale stojí za to.

Zdař Bůh!

Pavel Bělobrádek